Thus, at present, the Criminal Code, using the concept of bribery, uses it in two guises: the first does not etymologically link this concept with corruption; the second variant of using the concept of bribery is substantively related to the concept of corruption and is in fact its textual embodiment in criminal law.

Key words: bribery, corruption bribery, corruption crimes, historical and legal analysis.

DOI: 10.36695/2219-5521.4.2020.68

УДК 343.14:343.985:343.35

А.В. РУСАЄВ

Андрій Володимирович Русаєв, аспірант Національної академії внутрішніх справ*

ORCID: 0000-0002-1239-5949

ОБСТАВИНИ ЩО ПІДЛЯГАЮТЬ ДОКАЗУВАННЮ У ПРОЦЕСІ РОЗСЛІДУВАННІ ДЕКЛАРУВАННЯ НЕДОСТОВІРНОЇ ІНФОРМАЦІЇ (аналіз судової практики)

Постановка проблеми. Україна наразі демонструє рішучі кроки в напрямі подолання корупції, однак є низка суттєвих перешкод щодо її мінімізації, особливо це стосується нормативного забезпечення діяльності правоохоронної діяльності.

Варто зазначити, що окрім прийняття нормативно правових актів у сфері протидії корупції (Закон України «Про запобігання корупції» від 14 жовтня 2014 р., Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» від 14 жовтня 2014 р., усі антикорупційні стратегії до 2020 р. та інші.), було створено спеціальні органи, що спрямовані виключно на протидію цьому соціальному явищу. Це такі органи, як: Національне агентство з питань запобігання корупції (Закон України «Про запобігання корупції»), Національне антикорупційне бюро України (Закон України «Про Національне антикорупційне бюро України» від 14 жовтня 2014 р.), Державне бюро розслідувань (Закон України «Про Державне бюро розслідувань» від 12 листопада 2015 р.).

Поряд із створенням вказаних органів була внесена значна кількість змін до законодавства України, які були спрямовані на запобігання корупційних правопорушень. Вважаємо, що однією із суттєвих змін, які було запроваджено до Кримінального кодексу (далі – КК) України, є ст. 366-1 «Декларування недостовірної інформації». Як слушно зазначив В.В. Андрієшин, незважаючи на те, що ст. 366-1 КК України відсутня в переліку корупційних злочинів, який містить примітка до ст. 45 КК України, переконані, що суспільні відносини у сфері запобігання корупції є додатковим обов'язковим безпосереднім об'єктом цього злочину¹. На нашу думку, вказана стаття діє як профілактичний захід щодо запобігання вчиненню можливих значних за ступенем тяжкості корупційних злочинів.

Беззаперечним є те, що частково рівень корупції залежить і від ефективності проведення досудового розслідування уповноваженими органами. Одним із таких показників ефективності є швидке, повне та неупереджене розслідування кримінальних правопорушень, що певною мірою виявляється у належності та допустимості отриманих доказів. Тому, в контексті власного дослідження, вважаємо за доцільне розглянути обставини, що підлягають доказуванню при розслідуванні декларування недостовірної інформації на підставі аналізу судових рішень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. При дослідженні питань розслідування кримінальних правопорушень у сфері службової та професійної діяльності частково увага була приділена і окремим обставинам, що підлягають доказуванню при розслідуванні декларування недостовірної інформації такими вченими, як: В.А. Пересада, З.М. Топорецька, М.І. Хавронюк, А.М. Черенков, Р.І. Шама, Р.М. Шехавцов.

Водночас вважаємо, що недостатньо була приділена увага науковцями щодо повноти дослідження обставин, які підлягають доказуванню при розслідуванні декларування недостовірної інформації відповідно до Кримінального процесуального кодексу (далі – КПК) України з урахуванням судової практики.

Формулювання мети статті. Мета статті полягає у визначенні найсуттєвіших обставин, що підлягають доказуванню при розслідуванні декларування недостовірної інформації на підставі аналізу судових рішень. Задля досягнення вказаної мети потрібно розв'язати такі завдання: охарактеризувати ті обставини, що можуть підлягати доказуванню при розслідуванні декларування недостовірної інформації; проаналізувати ті судові рішення, які відображають обставини, що підлягають доказуванню при розслідуванні вказаного кримінального правопорушення; надати статистичні показники суттєвих особливостей обставин, що підлягають доказуванню при розслідуванні декларування недостовірної інформації на підставі аналізу судових рішень.

Виклад основного матеріалу. 27 жовтня 2020 р. Конституційний Суд України прийняв рішення за № 13-р/2020 у справі за конституційним поданням 47 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень Закону України «Про запобігання корупції», Кримінального кодексу України. Відповідним рішенням було визнано окремі положення Закону України «Про запобігання корупції» та ст. 366-1 КК України як такі, що не відповідають Конституції України, тобто є неконституційними. Це означає, що відповідні положення уже не є чинними на території нашої держави. Зі змісту згаданого рішення випливає, що скасування юридичної сили ст. 366-1 КК України зводилось до виведення суддів як суб'єктів вчинення злочину щодо декларування недостовірної інформації, оскільки, на їх думку, це порушує принцип їх незалежності. Внаслідок чого згадана стаття є декриміналізованою.

У зв'язку із прийняттям такого рішення та врегулювання ситуації в державі 2 листопада 2020 р. до Верховної Ради України надійшов проект Закону «Про відновлення дії окремих положень Закону України «Про запобігання корупції» та Кримінального кодексу України» за № 4304, де пропонується відновити чинність згаданої статті. У вказаному законопроекті обґрунтовано доцільність відновлення юридичної сили як окремих положень Закону України «Про запобігання корупції», так і ст. 366-1 КК України.

Окрім вищезгаданого законопроекту (№ 4304) 4 листопада 2020 р. надійшов до Верховної Ради України й інший за № 4304-1. Його основні положення також спрямовано на відновлення чинності окремих положень Закону України «Про запобігання корупції» та ст. 366-1 КК України, проте із виключенням суддів як суб'єктів кримінального правопорушення.

З огляду на таку ситуацію та провівши аналіз вищенаведених нормативно-правових актів, на нашу думку, юридична сила окремих положень Закону України «Про запобігання корупції» та ст. 366-1 КК України «Декларування недостовірної інформації» має бути відновлена, або ці норми потрібно прийняти із урахуванням певних змін, що не повинні виключати суддів, як можливих суб'єктів злочину за згаданою статтею. Головне, щоб такі дії держави відповідали Конституції України. Внаслідок цього у розглядуваній науковій статті матимемо на увазі, що «декларування недостовірної інформації» є злочином, який найближчим часом відновить свою юридичну дію як кримінально караний вчинок.

Перейдемо до розгляду обставин, що підлягають доказуванню при розслідуванні декларування недостовірної інформації.

Відповідно до ч. 2 ст. 91 Кримінального процесуального кодексу України доказування полягає у збиранні, перевірці та оцінці доказів з метою встановлення обставин, що мають значення для кримінального провадження².

Як слушно визначила О.В. Пчеліна, доказування в рамках кримінального провадження здійснюється шляхом доказування низки обставин, які сукупно дають змогу: встановити як наявність кримінального карного суспільно небезпечного діяння, так і наявність в ознаках скоєного діяння складу кримінального правопорушення; обрати вид і міру покарання; забезпечити відшкодування збитків, завданих злочином, та інших затрат, які пов'язані із провадженням досудового розслідування; поновити порушені кримінальним протиправним діянням права постраждалих осіб; попередити вчинення інших кримінальних правопорушень³.

Обставинами, що підлягають доказуванню, можна вважати систематизовані на основі норм кримінального та кримінального процесуального права фактичні дані, які як включаються у предмет доказування, так і виходять за його межі, не встановлення яких виключає повне та всебічне дослідження предмета доказування, оскільки це є необхідним для реалізації завдань кримінального провадження⁴.

Згідно зі ст. 91 КПК України у кримінальному провадженні підлягають доказуванню:

«1) подія кримінального правопорушення (час, місце, спосіб та інші обставини вчинення кримінального правопорушення);

2) винуватість обвинуваченого у вчиненні кримінального правопорушення, форма вини, мотив і мета вчинення кримінального правопорушення;

3) вид і розмір шкоди, завданої кримінальним правопорушенням, а також розмір процесуальних витрат;

4) обставини, які впливають на ступінь тяжкості вчиненого кримінального правопорушення, характеризують особу обвинуваченого, обтяжують чи пом'якшують покарання, які виключають кримінальну відповідальність або є підставою закриття кримінального провадження;

5) обставини, що є підставою для звільнення від кримінальної відповідальності або покарання;

6) обставини, які підтверджують, що гроші, цінності та інше майно, які підлягають спеціальній конфіскації, одержані внаслідок вчинення кримінального правопорушення та/або є доходами від такого майна, або призначалися (використовувалися) для схилення особи до вчинення кримінального правопорушення, фінансування та/або матеріального забезпечення кримінального правопорушення чи винагороди за його вчинення, або є предметом кримінального правопорушення, у тому числі пов'язаного з їх незаконним обігом, або підшукані, виготовлені, пристосовані або використані як засоби чи знаряддя вчинення кримінального правопорушення;

7) обставини, що є підставою для застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру»⁵.

Проаналізувавши коментар наведеної вище статті, можна зазначити, що вона відображає обставини, які вказують на наявність або відсутність у досліджуваному діянні складу злочину, що в подальшому впливають на визначення міри покарання, звільнення від кримінальної відповідальності, або є підставами для закриття кримінального провадження⁶.

Частина 1 ст. 94 КПК України закріплює, що «слідчий, прокурор, слідчий суддя, суд за своїм внутрішнім переконанням, яке ґрунтується на всебічному, повному й неупередженому дослідженні всіх обставин кримінального провадження, керуючись законом, оцінюють кожний доказ з точки зору належності, допустимості, достовірності, а сукупність зібраних доказів – з точки зору достатності та взаємозв'язку для прийняття відповідного процесуального рішення». Водночас ч. 1 ст. 89 цього правового акта передбачає, що саме суд вирішує питання допустимості доказів під час їх оцінки в нарадчій кімнаті під час ухвалення судового рішення⁷. Тобто це означає, що ті докази, які оцінюють правоохоронні органи на етапі досудового розслідування, не носять ще характер остаточно допустимих при вирішенні справи у судовому провадженні та під час ухвалення судового рішення.

З огляду на вказане, саме суд відіграє вирішальну роль у визначенні допустимості того чи іншого доказу, ухвалює відповідне рішення на підставі оцінки допустимості, достовірності, достатності та належності доказів, які надали йому сторони на підтвердження своїх правових позицій. У цій площині суд має брати до уваги загальноновизнані в доктрині кримінального процесу критеріями допустимості доказів, а саме: 1) дотримання процесуальної форми отриманих доказів; 2) збирання доказів належним суб'єктом кримінального процесу; 3) належне джерело отримання доказів; 4) належний спосіб отримання доказів⁸.

Тому проаналізуємо судові рішення національних судів України і визначимо ті обставини, що підлягають доказуванню при розслідуванні декларування недостовірної інформації.

Розглянемо ухвалу Новоград-Волинського міськрайонного суду Житомирської області за № 1-кп/0285/420/17 від 7 червня 2017 р. Зміст справи вказує, що до суду надійшло клопотання прокурора про звільнення від кримінальної відповідальності особи у зв'язку з дійовим каяттям, яка обвинувачувалась у вчиненні злочину за ст. 366-1 КК України. Обвинувачена, перебуваючи на посаді начальника Новоград-Волинського міського відділу державної реєстрації актів цивільного стану з 18 серпня 2014 по 3 жовтня 2016 р., будучи суб'єктом декларування, умисно без поважних причин не подала декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування (далі – декларація) за 2015 р., чим порушила вимоги, передбачені чинним законодавством України⁹.

Вчинення обвинуваченою особою кримінального правопорушення, передбаченого ст. 366-1 КК України, підтверджується зібраними в кримінальному провадженні, відповідно до вимог КПК України, доказами, а саме:

1) «Копією особової картки відповідно до якої остання прийняла присягу державного службовця та 18.08.2014 р. прийнята на посаду начальника відділу ДРАЦС, з присвоєнням 13-го рангу державного службовця. Звільнена із займаної посади 03.10.2016 р. у зв'язку із виходом основного працівника згідно п. 2 ст. 36 Кодексу законів про працю України. За період державної служби стягнень не мала.

2) Копією присяги державного службовця, яку вона прийняла 18.08.2014 р.

3) Копією наказу управління юстиції у Житомирській області № 1154/11 від 18.08.2014 р. про призначення обвинуваченої на посаду заступника начальника служби-начальника відділу державної реєстрації актів цивільного стану по місту Новоград-Волинському реєстраційної служби Новоград-Волинського міськрайонного управління юстиції, на період відпустки по догляду за дитиною основного працівника.

4) Посадовою інструкцією начальника відділу державної реєстрації актів цивільного стану по місту Новоград-Волинському реєстраційної служби Новоград-Волинського міськрайонного управління юстиції затвердженою 03.08.2015 р., якою передбачено поширення на обвинувачену вимог Закону України «Про запобігання корупції».

5) Попередженням про спеціальні обмеження та необхідність подання декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави, встановлені Законом України «Про запобігання корупції», з яким обвинувачена ознайомлена під підпис 18.08.2014 р.

6) Документом від 18.08.2016 р., який передбачає доведення до відома начальників міських відділів реєстрації актів цивільного стану рішення НАЗК № 2 та № 3 від 10.06.2016 р. про початок роботи системи подання декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави.

7) Документом від 06.09.2016 р., який передбачає доведення до відома начальників міських відділів реєстрації актів цивільного стану про необхідність отримання послуг електронного цифрового підпису для подальшого подання декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави.

8) Наказом № 1303/11 від 21.09.2016 р. про звільнення обвинуваченої з посади начальника Новоград-Волинського міського відділу державної реєстрації актів цивільного стану керівником територіального управління юстиції в Житомирській області з 03.10.2016 р., у зв'язку з виходом основного працівника.

9) Роздруківкою електронного запиту з Єдиного державного реєстру декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, відповідно до якої обвинувачена подала вказану декларацію за 2015 рік 29.03.2017 р.

10) Показаннями обвинуваченої, яка пояснила факт неподання електронної декларації за 2015 рік недосконалістю вивченням законодавства»¹⁰.

З вищевказаного випливає, що з п. 1 по п. 4 правоохоронні органи на етапі досудового розслідування доводили факт того, що обвинувачена є суб'єктом декларування, тобто і суб'єктом злочину за ст. 366-1 КК України; з п. 5 по п. 7 органи досудового розслідування доводили факт ознайомлення обвинуваченої з вимогами Закону України «Про запобігання корупції» та необхідністю подавати декларації у визначений термін, хоча цей факт можна було і не доводити, адже згідно зі ст. 68 Конституції України незнання законів не звіль-

няє її від юридичної відповідальності, тобто при призначенні на посаду обвинувачена вже повинна володіти цією інформацією; п. 8 встановлює факт, який показує настання моменту, коли особа зобов'язана була виконати свій обов'язок, що передбачений законодавством, шляхом подання декларації; п. 9 відображає те, що декларація все ж таки подана, хоча злочин вже вчинений, але це показує і те, що обвинувачена зрозуміла свою провину та намагається виправитись; п. 10 відображає те, що обвинувачена через свою неухважність, вчинила злочин.

Отже, відповідні докази, безумовно, вказують на доведеність усього складу злочину. За матеріалами справи обвинувачена визнала свою вину та була звільнена від кримінальної відповідальності у зв'язку з дійовим каяттям.

Варто відзначити і ухвалу Шевченківський р-ного суду м. Києва (далі – суд № 1) за № 1-кп/761/1196/2018 від 19 лютого 2018 р. За матеріалами справи до суду № 1 надійшло клопотання прокурора про звільнення обвинуваченого № 1 від кримінальної відповідальності, передбаченої ст. 366-1 КК України у зв'язку з дійовим каяттям. Обвинувачений № 1, обіймаючи у період з 12 листопада 2015 р. по 6 квітня 2016 р. посаду начальника відділу експлуатації управління інфраструктури Головного управління Державної фіскальної служби України у м. Києві не подав декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування за 2016 р., чим вчинив згаданий злочин¹¹.

Зі змісту судового рішення випливає, що після того, як в судовому засіданні суддею був допитаний обвинувачений № 1, прокурор не володів цією інформацією. Зі слів обвинуваченого № 1, він подав спеціальну декларацію за 2016 р., проте в паперовому вигляді та за місцем роботи у відділ кадрів. Після цього прокурор заявив, що він не може підтвердити достовірність цих даних, оскільки працівники кадрів допитані не були. Внаслідок цього суд № 1 прийняв рішення про відмову в задоволенні зазначеного клопотання, оскільки не повною мірою були досліджені всі обставини у кримінальному провадженні. Окрім цього, суд № 1 зазначив, що з пояснень обвинуваченого № 1 вбачається, що умислу на неподання декларації у нього не було та доводи, наведені ним в судовому засіданні, прокурором не спростовані¹².

Як бачимо із вказаного рішення, прокурор суб'єктивну сторону злочину (форма вини, мотив, мета) обвинуваченого № 1 не довів при представленні свого клопотання, що й призвело до його незадоволення. З цього також випливає, що якщо при вирішенні справи по суті у судовому засіданні не буде доведено навіть один із складів злочину декларування недостовірної інформації – це й буде підставою для виправдання будь-якого обвинуваченого.

Звернемо увагу і на вирок Виноградівського районного суду Закарпатської області (далі – суд № 2) (справа № 299/3444/17) від 20 лютого 2018 р. За матеріалами справи особа (далі – обвинувачена № 2) обвинувачувалася в тому, що вона, будучи головним бухгалтером комунального підприємства «Королівська житлово-комунальна служба» та за сумісництвом головним бухгалтером КП «Веряцька житлово-комунальна служба», не подала декларацію у строк з 1 січня 2017 р. до 1 травня 2017 р. У судовому засіданні було допитано як обвинувачену № 2, так і двох свідків, а також досліджено докази, які вказували на те, що обвинувачена № 2 офіційно працювала на визначених посадах¹³.

У вказаній справі суд № 2 дійшов висновку, що в діях обвинуваченої № 2 відсутній склад злочину, передбаченого ст. 366-1 КК України. В основу доводів було покладено те, що не було доведено, що як на основному місці роботи так і за сумісництвом обвинувачена № 2 виконувала організаційно-розпорядчі або адміністративно-господарські функції на постійній основі. Посадова інструкція щодо неї як на основному місці роботи, так і за сумісництвом не видавалась. Окрім цього, посада головного бухгалтера в статутах визначених підприємств відсутня. Суд № 2 врахував і ту обставину, що обвинувачена № 2 подала зазначену декларацію 7 червня 2017 р. (кінцевий термін подання якої становив 1 травня 2017 р.), а тому в її діях відсутні два із основних елементів складу злочину – суб'єктивна сторона (умисел) та об'єктивна сторона¹⁴.

Суд № 2 також взяв до уваги і доводи обвинуваченої № 2, що вона не знала про обов'язок подавати вищевказану декларацію, з огляду на нечіткість та неясність законодавства. При цьому підкріпивши це позицією, яка висвітлена у рішенні Європейського суду з прав людини (далі – ЄСПЛ) «Щокін проти України» від 14 жовтня 2010 р. щодо якості закону, тобто: «Він має бути доступним для заінтересованих осіб, чітким та передбачуваним у своєму застосуванні. Відсутність у національному законодавстві необхідної чіткості і точності порушує вимогу «якості закону». У разі коли національне законодавство припустило неоднозначне або множинне тлумачення прав та обов'язків осіб, національні органи зобов'язані застосувати найбільш сприятливий для осіб підхід. Тобто вирішення колізій у законодавстві завжди тлумачиться на користь особи». Як наслідок, суд ухвалив виправдувальний вирок¹⁵.

Таким чином, зі змісту судового рішення випливає, що слідчий під процесуальним керівництвом прокурора належним чином не оцінили докази на етапі досудового розслідування, що призвело до виправдувального вироку, адже обвинувачена № 2 не є суб'єктом злочину, а її суб'єктивна (винуватість у вчиненні злочину) та об'єктивна сторони (подія злочину) доведені не були.

На протипагу вищевказаному рішенню розглянемо і ухвалу Глобинського районного суду Полтавської області (далі – суд № 3) за № 1-кп/527/76/18 від 28 лютого 2018 р. За матеріалами справи головний бухгалтер (обвинувачений № 3) Святлівського КП «Ветеран» не подав декларацію за 2016 р., чим обвинувачувався у вчиненні злочину, передбаченого ст. 366-1 КК України¹⁶. У змісті самого рішення згаданого суду № 3 не визначено, які докази були представлені прокурором. Проте обвинувачений № 3 у судовому засіданні пояснив, що вину у вчиненому злочині визнає повністю за обставин, які викладено в обвинувальному акті, щиро

розкаюється. Крім того, обвинувачений № 3 заявив клопотання про звільнення його від кримінальної відповідальності у зв'язку із зміною обстановки. З цього приводу суд № 3 дійшов висновку, що оскільки 28 листопада 2017 р. обвинувачений № 3 подав декларацію за 2016 р., тому на час кримінального провадження внаслідок зміни обстановки його діяння втратило суспільну небезпечність. Обвинуваченого № 3 було звільнено від кримінальної відповідальності¹⁷.

Очевидним у вищенаведеному рішенні є те, що органами досудового розслідування було доведено всі обставини кримінального правопорушення за ст. 366-1 КК України, тобто головний бухгалтер виконував організаційно-розпорядчі функції, тому і був суб'єктом вказаного злочину. Це пояснюється визнанням провини обвинуваченого № 3.

Не можемо оминати і вирок Вищого антикорупційного суду України (далі – ВАС) від 30 жовтня 2019 р. (справа № 760/4297/18). За матеріалами справи особа, будучи суддею (обвинувачена № 4), не подала у визначений законодавством час декларацію за 2015, 2016 та 2017 рр. роботи, окрім того, у 2018 р. не подала декларацію перед звільненням, а у 2019 р. – після звільнення. Після таких дій НАЗК кожного разу направляло на адресу обвинуваченої № 4 повідомлення про необхідність подачі декларації, однак вона її так і не надсилає у визначений законодавством спосіб¹⁸.

Загалом нами було проаналізовано понад 100 рішень національних судів України (100 %), з них 50 ухвал (25 – за 2017 р. та 25 – за 2018 р.) та 50 вироків (12 – за 2017 р., 13 – за 2018 р., 12 – за 2019 р., 13 – за 2020 р.).

Варто зауважити, що із проаналізованих рішень:

а) три рішення – об'єктивна сторона виражалася у поданні недостовірних відомостей у декларацію (3 % від загальної кількості проаналізованих);

б) 22 рішення – доведено, що обвинувачені під підпис ознайомилися з вимогами подачі декларації за місцем роботи, але не подали її (не включаючи усні повідомлення: на нарадах, особисто чи в телефонному режимі) (22 % від загальної кількості проаналізованих);

в) 13 рішень – доведено, що обвинувачені отримали електронний цифровий підпис, але все одно не подали декларацію (13 % від загальної кількості проаналізованих);

г) 100 рішень – доведено, що обвинувачені мали всі необхідні умови та технічну можливість подати декларацію (100 % від загальної кількості проаналізованих).

Показники у п.п. (б) та (в) відображають більшу імовірність доведеності органами досудового розслідування умислу особи на вчинення злочину, передбаченого ст. 366-1 КК України.

Висновки. З огляду на вищезазначене можна дійти висновку, що найсуттєвішими обставинами, які підлягають доказуванню при розслідуванні декларування недостовірної інформації, є винуватість обвинуваченого у вчиненні кримінального правопорушення, форма вини, мотив і мета його вчинення; а також сама подія кримінального правопорушення. Водночас не можна віднести до суттєвих обставин, що підлягають доказуванню, місце вчинення кримінального правопорушення, оскільки у цієї категорії кримінальних правопорушень згадана обставина не впливає на його склад та призначення покарання.

¹ Андрієшин В.В. Кримінально-правова кваліфікація декларування недостовірної інформації (ст. 366-1 КК України). *Вісник Асоціації кримінального права України*. 2018. Вип. 2. С. 129. URL: <https://doi.org/10.21564/2311-9640.2018.11.161212>

² Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13 квітня 2012 р. № 4651-VI. Редакція від 11.09.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (дата звернення: 23.11.2020).

³ Пчеліна О.В. Обставини, що підлягають з'ясуванню під час розслідування кримінальних правопорушень, і їхнє місце у структурі окремої криміналістичної методики. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2020. Вип. 2 (31). С. 187. URL: [https://doi.org/10.32837/ruuv.v0i2\(31\).590](https://doi.org/10.32837/ruuv.v0i2(31).590)

⁴ Коць Є. Спосіб вчинення як обставина, що підлягає доказуванню під час досудового розслідування створення не передбачених законом воєнізованих та збройних формувань. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. Вип. 3. С. 302. URL: <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2020.3.50>

⁵ Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13 квітня 2012 р. № 4651-VI. Редакція від 11.09.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (дата звернення: 23.11.2020).

⁶ Кримінальний процесуальний кодекс України: наук.-практ. коментар / за заг. ред. проф. В.Г. Гончаренка, В.Т. Нора, М.Є. Шумила. Київ: Юстініан, 2012. С. 82.

⁷ Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13 квітня 2012 р. № 4651-VI. Редакція від 11.09.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (дата звернення: 23.11.2020).

⁸ Дрозд В.Г., Абламський С.Є. Дотримання процесуальної форми як критерій допустимості доказів у кримінальному провадженні. *Сучасні досягнення країн ЄС та України в області права*. С. 152. URL: <https://doi.org/10.30525/978-9934-588-63-1.09>

⁹ Ухвала Новоград-Волинського міськрайонного суду Житомирської області від 7 червня 2017 р., судова справа № 1-кп/0285/420/17. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/66971511>

¹⁰ Там само.

¹¹ Ухвала Шевченківського районного суду м. Києва від 19 лютого 2018 р., судова справа № 761/3216/18. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/72580090>

¹² Ухвала Шевченківського районного суду м. Києва від 19 лютого 2018 р., судова справа № 761/3216/18. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/72580090>

¹³ Ухвала Глобинського районного суду Полтавської області від 28 лютого 2018 р., судова справа № 299/3444/17. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/72503402>

¹⁴ Вирок Виноградівського районного суду Закарпатської області від 20 лютого 2018 р., судова справа № 299/3444/17. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/72301542>

¹⁵ Вирок Виноградівського районного суду Закарпатської області від 20 лютого 2018 р., судова справа № 299/3444/17. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/72301542>

¹⁶ Ухвала Глобинського районного суду Полтавської області від 28 лютого 2018 р., судова справа № 299/3444/17. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/72503402>

¹⁷ Ухвала Глобинського районного суду Полтавської області від 28 лютого 2018 р., судова справа № 299/3444/17. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/72503402>

¹⁸ Вирок Вищого антикорупційного суду від 30 жовтня 2019 р., судова справа № 760/4297/18. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/86528248>

Резюме

Русаєв А.В. Обставини що підлягають доказуванню у процесі розслідуванні декларування недостовірної інформації (аналіз судової практики).

У статті проаналізовано обставини, які підлягають доказуванню при розслідуванні декларування недостовірної інформації. Автором проаналізовано окремі судові рішення, визначено певні їх закономірності, виділено окремі недоліки та прогалини нормативно-правових актів. Крім того, наведено обставини, що підлягають доказуванню при розслідуванні цієї категорії кримінальних правопорушень. Доведено, що важливими обставинами, що підлягають доказуванню при розслідуванні декларування недостовірної інформації, є: винуватість обвинуваченого у вчиненні кримінального правопорушення, форма вини, мотив і мета його вчинення, а також сама подія кримінального правопорушення.

Ключові слова: доказування, декларування недостовірної інформації, судові рішення, розслідування, корупція.

Резюме

Русаєв А.В. Обстоятельства что подлежат доказыванию в процессе расследовании декларирования недостоверной информации (анализ судебной практики).

В статье проанализированы обстоятельства, подлежащие доказыванию при расследовании декларирования недостоверной информации. Автором проанализированы отдельные судебные решения, определены некоторые их закономерности, выделены отдельные недостатки и пробелы нормативно-правовых актов. Кроме того, приведены обстоятельства, которые подлежат доказыванию при расследовании этой категории криминальных правонарушений. Доказано, что важными обстоятельствами, подлежащими доказыванию при расследовании декларирования недостоверной информации, являются: вина обвиненного в совершении криминального правонарушения, форма вины, мотив и цель его совершения, а также само событие криминального правонарушения.

Ключевые слова: доказывание, декларирование недостоверной информации, судебные решения, расследование, коррупция.

Summary

Andrii Rusaev. Circumstances to be proved in the procedure of investigation of inaccurate information (case law analysis).

The article analyzes the circumstances to be proved during the investigation of declaring unreliable information, the author analyzes some court decisions, identifies some of their patterns, highlights some shortcomings and gaps in the regulations. In addition, the circumstances to be proved in the investigation of this category of criminal offenses are hidden. It is proved that the important circumstances to be proved in the investigation of declaring unreliable information are: the guilt of the accused in committing a criminal offense, the form of guilt, motive and purpose of its commission; as well as the event of the criminal offense. During the preparation of the article the author used a comparative legal method, methods of analysis and induction, which led to the reasonable conclusion that the crime scene can not be attributed to significant circumstances to be proved, because in this type of crime it does not affect the composition of the criminal offense and sentencing.

It was also emphasized that the level of corruption partly depends on the effectiveness of the pre-trial investigation by the authorized bodies. One such indicator of effectiveness is the rapid, complete and impartial investigation of criminal offenses, which to some extent is reflected in the relevance and admissibility of the evidence obtained. Therefore, in the context of this study, the circumstances to be proved in the investigation of declaring unreliable information on the basis of the analysis of court decisions are considered. It is the court that plays a crucial role in determining the admissibility of a piece of evidence, makes a decision based on the assessment of the admissibility, reliability, sufficiency and appropriateness of the evidence provided by the parties to confirm their legal positions.

Key words: proof; declaring unreliable information; court decisions; investigation; corruption.